

15 Δεκεμβρίου, 1990

[ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Δ/στής]

ΑΝΑΦΟΡΙΚΑ ΜΕ ΤΟ ΑΡΘΡΟ 146 ΤΟΥ ΣΥΝΤΑΓΜΑΤΟΣ

ΘΕΑ ΥΓΕΙΑ ΛΙΜΙΤΕΔ,

Αιτήτρια,

v.

ΚΥΠΡΙΑΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ, ΔΙΑ ΤΟΥ
1. ΥΠΟΥΡΓΕΙΟΥ ΕΣΩΤΕΡΙΚΩΝ,
ΕΠΑΡΧΙΑΚΗ ΔΙΟΙΚΗΣΗ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ,
2. ΕΠΑΡΧΟΥ ΛΕΥΚΩΣΙΑΣ,

Καθ' ων η αίτηση.

(Υπόθεση Αρ. 571/88).

-
- 5 Αίτηση ακυρώσεως — Αντικείμενο — Παράλειψη απάντησης — Δίδει το δικαίωμα στον υποβάλλοντα την αίτηση να προσβάλει όχι μόνο την παράλειψη της οφειλόμενης ενέργειας αλλά να τη θεωρήσει ως αρνητική εκτελεστή διοικητική πράξη την οποία να προσβάλει με προσφυγή κάτω από το Άρθρο 146 του Συντάγματος.
- 10 Αίτηση ακυρώσεως — Αντικείμενο — Διοικητικές πράξεις που υφίσταντο κατά το χρόνο καταχώρησης της προσφυγής.
- 15 Διοικητική πράξη — Εκτελεστή — Βεβαιωτική πράξη — Διοικητική πράξη η οποία επιβεβαιώνει προηγούμενη πράξη είναι εκτελεστή αν λήφθηκε ύστερα από νέα έρευνα — Το θέμα ύπαρξης νέας έρευνας είναι πραγματικό — Ποίο το εφαρμοστέο κριτήριο για ύπαρξη νέας έρευνας.
- 20 Διοικητικό Δικονομικό Δίκαιο — Αυτεπάγγελτη εξέταση ορισμένων θεμάτων π.χ. θεμάτων δημόσιας τάξεως όπως είναι η εκτελεσιτότητα της προσβαλλόμενης διοικητικής πράξης.
- 20 Συνταγματικό Δίκαιο — Σύνταγμα — Άρθρο 23.1 — Δικαίωμα της Δημοκρατίας στα υπόγεια νερά.

Λέξεις και Φράσεις — "And generally regarding the use of the water of such well" στο Άρθρο 3(3) του περί Φρεάτων Νόμου, Κεφ. 351.

Αίτηση ακυρώσεως — Λόγοι ακυρώσεως — Κατάχρηση εξουσίας — Υπάρχει όταν η Διοίκηση στην άσκηση δημόσιας διακριτικής εξουσίας, παραβαίνει τον σκοπό του γράμματος και πνεύματος του νόμου — Εφαρμοστέες αρχές. 5

Ο Έπαρχος με επιστολή του ημερ. 23.4.88 απέρριψε αίτημα των αιτητών για αλλαγή του όρου χρήσεως νερού διάτρησής τους στον Καλοπαναγιώτη ώστε τούτο να χρησιμοποιείται αντί για ιχθυοτροφείο, για πλύσιμο κιβωτίων και φιαλών στις οποίες θα εμφιαλώνεται το νερό του εργοστασίου τους στον Μουτουλλά. 10

Στις 20.6.88 οι αιτητές ζήτησαν επανεξέταση του αιτήματος τους το οποίο απερρίφθη και πάλιν από τον Έπαρχο με επιστολή του ημερ. 10.8.88, μετά από νέα έρευνα. 15

Οι αιτητές ζητούν ακύρωση της απόφασης του Επάρχου ημερ. 23.4.88. Επίσης ισχυρίζονται ότι η παράλειψη του Επάρχου να απαντήσει στην γραπτή τους αίτηση ημερ. 20.6.88 συνιστά απόρριψη της και ότι η αρνητική αυτή απόφαση είναι άκυρη και χωρίς κανένα νομικό αποτέλεσμα. 20

Λόγοι ακυρότητας: 25

(i) Κατάχρηση εξουσίας.

(ii) Έλλειψη δέουσας έρευνας. 30

(iii) Παράβαση της αρχής της χρηστής διοίκησης.

Αποφασίστηκε ότι λόγω του γεγονότος ότι η προσφυγή καταχωρήθηκε στις 7.7.88 δηλαδή 17 μέρες μετά από την επιστολή των αιτητών ημερομηνίας 20.6.88, η Διοίκηση δεν παραβίασε το δικαίωμα των αιτητών που κατοχυρώνεται με το Άρθρο 29 του Συντάγματος. 35

Η απόφαση της 10.8.88 είναι νέα εκτελεστή διοικητική πράξη, λόγω της εξέτασης των νέων στοιχείων που περιείχε η επιστολή των αιτητών ημερ. 20.6.88. Η απόφαση της 23.4.88 ενσωματώθηκε στη δεύτερη απόφαση και έχασε την εκτελεστότητά της και ως εκ τούτου δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής. 40

Με την προσφυγή που καταχωρήθηκε στις 7.7.88 δεν μπορεί να

προσβληθεί ή να συμπροσβληθεί η απόφαση της 10.8.88.

Αναφορικά με την ουσία της προσφυγής αποφασίστηκε ότι:

- 5 1. Σκοπός που έχει σχέση με την εξυπηρέτηση δημοσίου συμφέρο-
- ντος, είναι όμως άλλος από εκείνο που καθορίζουν οι νομοθε-
- τικές διατάξεις που επιτρέπουν την έκδοση της πράξης, στοιχει-
- οθετεί κατάχρηση εξουσίας. Ο αιτητής φέρει το βάρος αποδείξε-
- ως ότι η Διοίκηση ενήργησε με υπέρβαση ή κατάχρηση εξουσίας.
- 10 2. Με βάση την ερμηνεία του όρου "χρήση" από το Δικαστήριο, ο
- ισχυρισμός για κατάχρηση εξουσίας παραμένει αστήρικτος και
- αθεμελίωτος.
- 15 3. Το Δικαστήριο είναι ικανοποιημένο ότι ο Έπαρχος πήρε την
- προσβαλλόμενη απόφαση μετά από νέα έρευνα και ως εκ τούτου
- ο σχετικός ισχυρισμός των αιτητών δεν τεκμηριώνεται.
- 20 4. Ο ισχυρισμός των αιτητών ότι η Διοίκηση έκαμε κακή χρήση της
- διακριτικής της εξουσίας επιλέγοντας την επαχθέστερη λύση γι'
- αυτούς δεν ευσταθεί, αφού δεν υπήρξε ενώπιον του Επάρχου
- οποιαδήποτε άλλη ικανοποιητική εισήγηση με την οποία μπο-
- ρούσε να επιτευχθεί ο σκοπός του Νόμου, για να είναι σε θέση
- να προκρίνει την ολιγότερη επαχθή λύση για τους αιτητές.

25

*Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς
έξοδα.*

Αναφερόμενες υποθέσεις:

30

Panayiotopoulou-Toumazi v. Municipal Committee of Nicosia (1986)
3(A) C.L.R. 35,

35

Δημοκρατία v. Ματθαίου (1990) 3 Α.Α.Δ. 2452,

Kolokassides v. Republic (1965) 3 C.L.R. 542,

Mylonas v. Educational Service Committee (1982) 3 C.L.R. 880,

40

Spyrou v. Republic (1983) 3(A) C.L.R. 354,

Papadopoulos v. Republic (1970) 3 C.L.R. 169,

Vironos and Others v. Republic (1987) 3(B) C.L.R. 1159,

E.A. Hadjiioannou and Electroacoustic Supply Co. Ltd. v. Republic
(1988) 3(B) C.L.R. 879,

Evangeli and Others v. Hadjigeorghi II C.L.R. 64,

5

Hassan v. Gerasimo, Abbot of Kykko III C.L.R. 105,

Pelendrides v. Her Britannic Majesty's Secretary of State for Air 24
C.L.R. 73,

10

District Officer Nicosia v. Ioannides 3 R.S.C.C. 107,

Koukoullis and Others v. Republic 3 R.S.C.C. 134,

Kyriakides v. Republic (1976) 3 C.L.R. 364,

15

Αρμονία Εστέιτς Λτδ και Άλλη v. Δημοκρατίας (1989) 3(Γ) Α.Α.Δ.
1127.

Προσφυγή.

20

Προσφυγή εναντίον της απόφασης του Επάρχου Λευκωσίας με την οποία απέρριψε αίτημα των αιτητών για αλλαγή του όρου χρήσεως νερού διάτρησης στον Καλοπαναγιώτη.

25

Φ. Κληρίδης, για τους Αιτητές.

Χ. Κυριακίδης, Ανώτερος Δικηγόρος της Δημοκρατίας, για τους Καθ' ων η αίτηση.

Cur. adv. vult.

30

ΣΤΥΛΙΑΝΙΔΗΣ, Δ.: Με την παρούσα προσφυγή οι αιτητές ζητούν τις πιο κάτω θεραπείες:-

A. Ακύρωση της απόφασης του Επάρχου Λευκωσίας με την οποία απέρριψε αίτημά τους για αλλαγή του όρου χρήσεως νερού διάτρησης στον Καλοπαναγιώτη, που τους κοινοποιήθηκε με επιστολή ημερομηνίας 23 Απριλίου, 1988.

35

B. Απόφαση του Δικαστηρίου ότι η παράλειψη του Επάρχου να απαντήσει στη γραπτή αίτησή τους, ημερομηνίας 20 Ιουνίου, 1988, συνιστά απώρριψή της και ότι η αρνητική αυτή απόφαση είναι άκυρη και χωρίς κανένα νομικό αποτέλεσμα.

40

5 Στις 14 Μαρτίου, 1985, ο Έπαρχος Λευκωσίας, με βάση τον περί Φρεάτων Νόμο, Κεφ. 351, (Νόμοι Αρ. 47/61, 19/62, 88/84), (ο "Νόμος"), σε αίτηση του Θεόδωρου Π. Νεοκλέους από τον Καλοπαναγιώτη, εξέδωσε άδεια για ανόρυξη φρεάτος στο Τεμά-
χιο 622 Φύλλο/Σχέδιο XXXVII/2.W.1, Τμήμα 7/94, με όρο "το νερό του φρεάτος θα χρησιμοποιείται για τις ανάγκες προτιθέ-
μενου ιχθυοτροφείου".

10 Η άδεια ανανεώθηκε στις 13 Οκτωβρίου, 1986, με τον ίδιο όρο. Η διάτρηση ανορύχθηκε.

Οι αιτητές ήταν σε όλους τους χρόνους ιδιοκτήτες εργοστα-
σίου εμφιάλωσης επιτραπέζιου νερού στο χωριό Μουτουλλάς.

15 Οι αιτητές, δυνάμει αγοράς και τίτλου - αρ. 25651, ημερομη-
νίας 25 Μαΐου, 1987 - απέκτησαν την ιδιοκτησία του πιο πάνω τεμαχίου και διάτρησης.

20 Στις 28 Δεκεμβρίου, 1987, οι αιτητές, με αίτηση στον Έπαρ-
χο Λευκωσίας, ζήτησαν, μεταξύ άλλων, την αλλαγή των όρων χρήσεως του νερού της πιο πάνω διάτρησης, ώστε τούτο να χρη-
σιμοποιείται στο εργοστάσιό τους στο Μουτουλλά, αντί για
25 ιχθυοτροφείο, για πλύσιμο κιβωτίων και φιαλών στις οποίες θα
εμφιαλώνεται νερό. Το νερό θα μεταφερόταν από τη διάτρηση
στο εργοστάσιο των αιτητών με βυτιοφόρο.

30 Ο Έπαρχος Λευκωσίας, στη διαδικασία έρευνας για να κα-
ταλήξει σε απόφαση στο πιο πάνω αίτημα των αιτητών, ζήτησε
τις απόψεις του πρώτου Ιατρικού Λειτουργού Λευκωσίας και
του Διευθυντή Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας
Υγείας, Προέδρου του Επιστημονικού Συμβουλίου Τροφίμων.

35 Τόσο ο πρώτος Ιατρικός Λειτουργός Λευκωσίας, όσο και ο
Διευθυντής Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημόσιας
Υγείας και Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου Τροφί-
μων, δε σύστησαν τη χορήγηση της ζητούμενης άδειας χρήσεως
του νερού της γεώτρησης, γιατί η προτεινόμενη διαδικασία λή-
ψης, μεταφοράς και χρήσης του νερού ήταν τέτοια που θα εξέ-
θετε το νερό ανά πάσα στιγμή σε μόλυνση.

40 Ο Έπαρχος απέρριψε την αίτηση και κοινοποίησε την απόφα-
σή του με επιστολή ημερομηνίας 23 Απριλίου, 1988, η οποία έχει:-

"Επιθυμώ να αναφερθώ στην αίτησή σας με ημερομηνία

- 28.12.87 με την οποία ζητάτε αλλαγή των όρων χρήσεως ύδατος της άδειας υπ' αρ. 566 ημερ. 13.10.86 για τη γεώτρηση που βρίσκεται στο τεμάχιο αρ. 622 Φ/Σχ. 37/W2 στον Καλοπαναγιώτη ώστε τούτο να μεταφέρεται με βυτιοφόρα στο εργοστάσιο εμφιαλώσεως νερού στον Μουτουλλά και να χρησιμοποιείται για σκοπούς πλυσίματος κιβωτίων και φιαλών και να σας πληροφορήσω ότι η αίτησή σας εξετάστηκε σε συνεργασία με τις Υγειονομικές Υπηρεσίες οι οποίες αδυνατούν να συστήσουν την έκδοση τέτοιας άδειας επειδή η διαδικασία λήψεως, μεταφοράς και χρήσης του νερού είναι τέτοια που θα εκθέτει το νερό ανά πάσα στιγμή σε μόλυνση, με αποτέλεσμα να υφίσταται κίνδυνος μόλυνσης και του τελικού προϊόντος. 5
2. Αναφέρεται περαιτέρω ότι όπως με πληροφορεί ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου Τροφίμων, το εργοστάσιο εμφιαλώσεως λειτουργεί χωρίς εγγραφή στο Επιστημονικό Συμβούλιο Τροφίμων όπως προβλέπουν οι σχετικοί κανονισμοί και υπό ακατάλληλες υγειονομικές συνθήκες. 15
3. Ενόψει των πιο πάνω το αίτημά σας δεν μπορεί να ικανοποιηθεί." 20
- Στις 20 Ιουνίου, 1988, οι αιτητές, με επιστολή τους προς τον Έπαρχο, υπέβαλαν συμπληρωματικές πληροφορίες και στοιχεία αναφορικά με τη μεταφορά και χρήση του νερού και ζήτησαν επανεξέταση του θέματος. 25
- Μετά από έρευνα ο Έπαρχος απέρριψε την αίτηση των αιτητών και τους κοινοποίησε την απόφασή του με επιστολή ημερομηνίας 10 Αυγούστου, 1988, η οποία έχει:- 30
- "Αναφέρομαι στην επιστολή σας με ημερ. 20.6.88 σχετικά με την μεταφορά νερού με βυτιοφόρα από τη γεώτρησή σας στον Καλοπαναγιώτη στο εργοστάσιο εμφιαλώσεως νερού στον Μουτουλλά για σκοπούς πλυσίματος κιβωτίων και φιαλών, και σας πληροφορώ ότι το θέμα επανεξετάστηκε από το Διευθυντή Ιατρικών Υπηρεσιών και Υπηρεσιών Δημοσίας Υγείας ο οποίος όμως δε συνιστά και πάλι τη χρησιμοποίηση νερού από την εν λόγω γεώτρηση για τους πιο πάνω σκοπούς για τους ίδιους λόγους που εκτίθενται στην προς σας επιστολή μου με ημερ. 23.4.88." 40
- Στις 7 Ιουλίου, 1988, οι αιτητές, μέσα στην προθεσμία των 75 ημερών, που επιτακτικά προβλέπει η παράγραφος 3 του Αρθρου

146 του Συντάγματος, πριν ο Έπαρχος συμπληρώσει τις έρευνές του και καταλήξει σε απόφαση με βάση τα στοιχεία που τέθηκαν ενώπιόν του με την επιστολή της 20ής Ιουνίου, 1988, καταχώρισαν την παρούσα προσφυγή.

5

Οι λόγοι ακυρότητας που προβάλλονται είναι:-

1. Κατάχρηση εξουσίας.
2. Έλλειψη δέουσας έρευνας.
- 10 3. Παράβαση της αρχής της χρηστής διοίκησης.

Το Δικαστήριο, πριν την εξέταση της ουσίας της προσφυγής, θεωρεί επιβεβλημένο, ως θέμα δημόσιας τάξης, να ερευνήσει αν η απόφαση που κοινοποιήθηκε στους αιτητές με επιστολή ημερομηνίας 23 Απριλίου, 1988, έχασε την εκτελεστότητά της και αν το μέρος της προσφυγής που αναφέρεται στη δεύτερη θεραπεία είναι απαράδεχτο.

15

Αναφορικά με τη δεύτερη θεραπεία είναι αξιοσημείωτο ότι η 20 επιστολή των αιτητών έχει ημερομηνία 20 Ιουνίου, 1988. Η προσφυγή καταχωρίστηκε στις 7 Ιουλίου, 1988, δηλαδή σε δεκαεπτά ημέρες μετά.

20

Η Διοίκηση έχει υποχρέωση να ερευνά και να αποφασίζει σε 25 γραπτές αιτήσεις των πολιτών εντός συντόμου ευλόγου χρόνου.

25

Το Άρθρο 29 του Συντάγματος ορίζει ότι κάθε αρμόδια δημόσια αρχή επιλαμβάνεται γραπτές αιτήσεις και παράπονα, και αποφασίζει "ταχέως", και κοινοποιεί στον αιτητή γραπτώς την αιτιολογημένη απόφασή της μέσα σε 30 μέρες.

30

Παράλειψη της Διοίκησης να αποφασίσει και απαντήσει εντός 30 ημερών, ή σε εύλογο χρόνο μετά την παρέλευση των 30 ημερών, δίδει το δικαίωμα στο διοικούμενο να προσβάλει, όχι 35 μόνο την παράλειψη της οφειλόμενης ενέργειας, αλλά να θεωρήσει και την τέτοια παράλειψη ως αρνητική εκτελεστή διοικητική πράξη, την οποία και να προσβάλει με προσφυγή κάτω από το Άρθρο 146 του Συντάγματος - (βλ. *Panayiotopoulou-Toumazi v. Nicosia Municipality* (1986) 3 C.L.R. 35, 42).

35

40

Ανεξάρτητα αν η προθεσμία των 30 ημερών είναι περιοριστικά επιτακτική για όλες τις περιπτώσεις, παράλειψη απάντησης σε δεκαεπτά μόνο μέρες, δεν δίδει το δικαίωμα στον πολίτη να παραπονεθεί για άρνηση της Διοίκησης να απαντήσει έγκαιρα,

ούτε να θεωρήσει την παράλειψη αυτή ως αρνητική εκτελεστή διοικητική πράξη.

Η προσφυγή μπορεί να προσβάλει πράξη η οποία έχει εκδοθεί πριν από το χρόνο της καταχώρισης. Δεν μπορεί να προσβληθεί πράξη η οποία εκδόθηκε μετά την ημέρα της καταχώρισης της προσφυγής - (βλ. **Δημοκρατία της Κύπρου ν. Γεώργιου Ματθαίου** (1990) 3 Α.Α.Δ. 2452). 5

Η απόφαση που κοινοποιήθηκε στις 10 Αυγούστου, 1988, είναι βεβαιωτική ή εκτελεστή διοικητική πράξη; 10

Διοικητική πράξη η οποία επιβεβαιώνει προηγούμενη πράξη είναι εκτελεστή αν λήφθηκε ύστερα από νέα έρευνα. (Βλ., μεταξύ άλλων, **Nicos Kolokassides and The Republic of Cyprus through the Minister of Finance** (1965) 3 C.L.R. 542· **Mylonas v. Republic** (1982) 3 C.L.R. 880· **Spyrou v. Republic** (1983) 3 C.L.R. 354.) 15

Πότε υπάρχει νέα έρευνα είναι θέμα πραγματικό. Υπάρχει νέα έρευνα όταν η έκδοση της νεώτερης πράξης γίνεται ύστερα από έρευνα νέων στοιχείων, τα οποία, παρόλο ότι προϋπήρχαν, ήταν άγνωστα στη Διοίκηση κατά τη λήψη της πρώτης απόφασης και λήφθηκαν υπόψη στην επανεξέταση. 20

Στην παρούσα περίπτωση η επιστολή της 20ής Ιουνίου, 1988, περιέχει τέτοια στοιχεία τα οποία εξετάστηκαν και, ως εκ τούτου, η απόφαση που κοινοποιήθηκε στις 10 Αυγούστου, 1988, είναι νέα εκτελεστή διοικητική πράξη. Η απόφαση της 23ης Απριλίου, 1988, ενσωματώθηκε στη δεύτερη απόφαση και έχασε την εκτελεστότητά της όταν η δεύτερη εκτελεστή απόφαση κοινοποιήθηκε στους αιτητές και, ως εκ τούτου, δεν μπορεί να αποτελέσει αντικείμενο προσφυγής - (βλ. Πορίσματα Νομολογίας του Συμβουλίου της Επικρατείας 1929-1959 241, 242· **Miltiades Papadopoulos v. Republic (Council of Ministers)** (1970) 3 C.L.R. 169· **Vironos and Others v. Republic** (1987) 3 C.L.R. 1159· **E.A. Hadjioannou and Electroacoustic Supply Co. Ltd. v. The Republic of Cyprus** (1988) 3(B) C.L.R. 879). 30

Με την προσφυγή αυτή, που καταχωρίστηκε στις 7 Ιουλίου, 1988, δεν μπορεί να προσβληθεί ή να συμπροσβληθεί η απόφαση που εκδόθηκε στις 10 Αυγούστου, 1988. 40

Οι αιτητές μπορούσαν να προσβάλουν τη νέα πράξη με νέα προσφυγή.

Ανεξάρτητα από τα πιο πάνω, το Δικαστήριο θα προχωρήσει στην εξέταση της ουσίας της προσφυγής.

5 Τα υπόγεια νερά στην Κύπρο ήταν ιδιοκτησία της πολιτείας. Σύμφωνα με το Οθωμανικό Δίκαιο το υπόγειο νερό δεν ήταν ιδιωτική (mulk) περιουσία οποιουδήποτε (Άρθρα 1235 και 1248-1251 του Mejlle). Αυτός ο κανόνας δικαίου ισχύει από την εποχή του Ρωμαϊκού Δικαίου - (*Evangelii Anastassi and Others v. Yianako HJ. Georghi II*, C.L.R. 64, 68).

10

Την ίδια αρχή απαντούμε και στο Αγγλικό Κοινοδίκαιο.

15 Μετά την απόφαση του Ανωτάτου Δικαστηρίου στην υπόθεση *Raghib Bey Hafuz Hassan v. Gerasimo, Abbot of Kykko III* C.L.R. 105, στις 30 Μαΐου, 1896, θεσπίστηκε ο περί Φρεάτων Νόμος του 1896.

20 Η ιδιοκτησία της πολιτείας στα υπόγεια νερά διατηρήθηκε με τον περί Κυβερνητικών Υδατικών Έργων Νόμο του 1928 - (The Government Water Works Law 1928), (τώρα Κεφ. 341) - (βλ. *Vassos Panayi Pelendrides v. Her Britannic Majesty's Secretary of State for Air*, 24 C.L.R. 73).

25 Το 1945, ενόψει της θέσπισης του περί Ακινήτου Ιδιοκτησίας (Διακατοχή, Εγγραφή και Εκτίμησις) Νόμου 1946, (τώρα Κεφ. 224), κρίθηκε αναγκαία η αναθεώρηση της περί Φρεάτων Νομοθεσίας.

30 Ο Νόμος, που θεσπίστηκε το 1946, κατάργησε και αντικατέστησε τον περί Φρεάτων Νόμο του 1896. Τέθηκε σε ισχύ την 1η Σεπτεμβρίου, 1946.

35 Το Σύνταγμα της Δημοκρατίας διαφύλαξε με την παράγραφο 1 του Άρθρου 23 το δικαίωμα της Δημοκρατίας στα υπόγεια νερά. Στην υπόθεση *District Officer Nicosia and Georghios Ioannides*, 3 R.S.C.C. 107, στη σελ. 110 το Ανώτατο Συνταγματικό Δικαστήριο είπε:-

40 "Article 23 provides specifically for underground water by the second part of paragraph 1 which reads as follows:-

'The right of the Republic to underground water is reserved'.

Whatever is covered by such second part of paragraph 1 is not included in the right to property safeguarded under the first part of the said paragraph. It is useful for the interpretation of the provision quoted above to observe that the meaning of the word 'reserved' has to be governed by the original Greek and Turkish texts. The words 'διαφυλάσσεται' and 'mahfuzdur', used therein, indicate that 'reserved' is to be interpreted in the sense of 'preserved'.

5

It follows, therefore, that whatever right was vested in the Republic in relation to underground water by means of the provisions of section 3 of CAP 341 has been preserved and such section 3 is not contrary to Article 23 of the Constitution."

10

Τα ζητήματα που εγείρονται στην προσφυγή αυτή στρέφονται γύρω από την ερμηνεία και εφαρμογή του Άρθρου 3(3) του Νόμου που έχει:-

15

"(3) In granting a permit under the provisions of subsection (1) of this section, the District Officer may impose such conditions and restrictions as to him may seem necessary or desirable regarding the sinking or construction of the well, the manner in which the water shall be taken therefrom and generally regarding the use of the water of such well.

20

25

Provided that upon the application of the holder of a permit the District Officer may vary or modify any conditions or restrictions imposed in such permit."

Αναφορικά με την ερμηνεία της παραγράφου (3) του Άρθρου 3, και ειδικά της φράσης "and generally regarding the use of the water of such well" - ("και γενικά σχετικά με τη χρήση του νερού του φρέατος") - ο δικηγόρος των αιτητών εισηγήθηκε ότι πρέπει να είναι περιοριστική. Η λέξη "use" (χρήση) αναφέρεται μόνο στον όγκο - ποσότητα του νερού.

30

35

Ο δικηγόρος των καθ' ων η αίτηση, από την άλλη πλευρά, εισηγήθηκε ότι στη λέξη "use" πρέπει να δοθεί η συνήθης σημασία της και ότι αυτή καλύπτει, όχι μόνο τον όγκο ή τόπο χρήσης, αλλά και τον τρόπο χρήσης.

40

Η λέξη "use" χρησιμοποιείται στο Νόμο χωρίς κανένα περιοριστικό προσδιορισμό. Η συνήθης σημασία της λέξης, ο σκοπός του Νόμου, όπως εκφράζεται στο μεγάλο τίτλο του, και γενικά η

5 τελεολογική ερμηνεία, όπως εξάγεται από το κείμενο, υποστηρίζουν την εισήγηση του δικηγόρου των καθ' ων η αίτηση. Ο τρόπος της χρήσης, όπως στην παρούσα περίπτωση η μεταφορά του νερού από τον Καλοπαναγιώτη στο εργοστάσιο στο Μουτουλλά και η χρήση του για το πλύσιμο φιαλών στις οποίες θα εμφιαλώνετο πόσιμο νερό, είναι μέσα στα όρια της έννοιας της “χρήσης”.

10 Κατάχρηση εξουσίας υπάρχει όταν η Διοίκηση, στην άσκηση δημόσιας διακριτικής εξουσίας, παραβαίνει το σκοπό του γράμματος και πνεύματος του Νόμου. Η κρινόμενη διοικητική πράξη πρέπει να είναι κατά τα άλλα νόμιμη, αλλά να έχει εκδοθεί για καταχρηστικό λόγο και σκοπό κατάδηλα διαφορετικό από εκείνο που ο νομοθέτης θέλησε, έξω δηλαδή από τα τελεολογικά όρια του Νόμου.

15 Στην περίπτωση που επιτυγχάνεται το αποτέλεσμα που θέλει ο Νόμος, αλλά και άλλος σκοπός με την ίδια πράξη, εξετάζεται από το Δικαστήριο ποιο αποτέλεσμα ή σκοπός υπερέχει σε σπουδαιότητα στη συγκεκριμένη πράξη. Αν υπερέχει ο πραγματοποιούμενος άνομος σκοπός, η πράξη ακυρώνεται για κατάχρηση εξουσίας. Σκοπός που έχει σχέση με την εξυπηρέτηση δημόσιου συμφέροντος, είναι όμως άλλος από εκείνο που καθορίζουν οι νομοθετικές διατάξεις που επιτρέπουν την έκδοση της πράξης, στοιχειοθετεί κατάχρηση εξουσίας. Ο αιτητής έχει το βάρος της απόδειξης ότι η Διοίκηση ενήργησε με υπέρβαση ή κατάχρηση εξουσίας. (*Themis Koukoullis and 3 Others and The Republic (Public Service Commission)* 3 R.S.C.C. 134, σελ. 136· *Renos Kyriakides v. Republic (Ministry of Education and/or Director of Higher and Secondary Education)* (1976) 3 C.L.R. 364, σελ. 376, 379· *Armonia Estates Ltd. και Άλλη v. Κυπριακής Δημοκρατίας* (1989) 3(Γ) Α.Α.Δ. 1127.)

30 Ο ευπαίδευτος δικηγόρος των αιτητών ζήτησε να θεμελιώσει την κατάχρηση εξουσίας στο γεγονός ότι ο Έπαρχος έλαβε υπόψη ότι στη χρήση που ζητούσαν οι αιτητές υπήρχε ο κίνδυνος μόλυνσης, πράγμα το οποίο ήταν σκοπός αλλότριος.

40 Με βάση την ερμηνεία που το Δικαστήριο έδωσε στον όρο “χρήση” ο ισχυρισμός για κατάχρηση εξουσίας παραμένει αστήρικτος και αθεμελίωτος.

Η έκταση της έρευνας που ένα διοικητικό όργανο διεξάγει για τη λήψη απόφασης εξαρτάται από τα γεγονότα της κάθε περίπτωσης.

Το Δικαστήριο είναι ικανοποιημένο ότι ο Έπαρχος κατάληξε στην προσβαλλόμενη απόφαση ύστερα από δέουσα έρευνα.

Ο ευπαίδευτος δικηγόρος των αιτητών ισχυρίστηκε ότι η Διοίκηση έκαμε κακή χρήση της διακριτικής της εξουσίας, γιατί επέλεξε την επαχθέστερη λύση για το διοικούμενο. Μπορούσε να επιτρέψει τη χρήση υπό όρους, όπως πιο κατάλληλο φιλτράρισμα με χημική ανάλυση, ή άλλο μέσο που θα ενέκριναν οι Υγειονομικές Υπηρεσίες. Η λύση που δόθηκε με την προσβαλλόμενη απόφαση είναι επαχθής και άδικη. 5 10

Ο Έπαρχος εξέτασε αίτηση για καθορισμένη αλλαγή της χρήσης του νερού. Η προτεινόμενη εισήγηση ερευνήθηκε από τις αρχές υγείας στις οποίες αποτάθηκε ο Έπαρχος. Δεν υπήρξε ενώπιον του Επάρχου οποιαδήποτε άλλη ικανοποιητική εισήγηση, με την οποία μπορούσε να επιτευχθεί ο σκοπός του Νόμου, για να μπορεί να προκρίνει την ολιγότερη επαχθή λύση για τους αιτητές. 15

Για τους πιο πάνω λόγους η προσφυγή αποτυγχάνει και απορρίπτεται. 20

Καμιά διαταγή για έξοδα.

Η προσφυγή απορρίπτεται χωρίς έξοδα. 25